

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни „СОЦІОЛОГІЯ ПРАВА”
підготовки магістра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
24 березня 2016 року
протокол № 8
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль 1. Основи соціології

Тема 1. Соціологія права в системі соціально-гуманітарних та юридичних дисциплін

Семінарське заняття № 1

Питання для обговорення

1. Комплексна природа наукових соціолого-правових досліджень.
2. Дискусійний характер визначення предмета соціології права.
3. Структура і методи соціології права.
4. Функції соціології права.
5. Характеристика сучасного стану соціології права.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Як співвідносяться загальна соціологія та соціологія права?
2. Що розуміють під предметом соціології права?
3. У чому полягає соціологічний підхід до дослідження права?
4. Визначте структуру соціології права.
5. Назвіть функції соціології права.
6. Соціологія права: галузь вивчення соціології чи правознавства?
7. Яке місце посідає соціологія права в системі соціальних наук і наук про право?
8. У чому полягає специфіка предмета соціології права і відмінність його від предмета філософії права, теорії права, загальної соціології?

Інформаційні джерела: 1-6, 9-11, 14, 18, 20, 24-26, 31, 35.

Тема 4. Соціальна ефективність права

Семінарське заняття № 2

Питання для обговорення

1. Методологічні засади вивчення соціальної ефективності права.
2. Критерії соціальної ефективності права.
3. Показники соціальної ефективності права.
4. Умови ефективності дії права. Методика аналізу соціальної ефективності права.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Що таке соціальна ефективність права?
2. У чому полягає логіка перегляду методологічних засад соціальної ефективності права? Якими є можливі етапи розвитку суспільної та індивідуальної правосвідомості щодо соціальної ефективності права?
3. Які існують оціночні критерії соціальної ефективності права?
4. Визначте показники соціальної ефективності права.
5. У чому полягає співвідношення критеріїв і показників соціальної ефективності права?
6. Чому в умовах трансформації суспільства визначним чинником оцінки соціальної ефективності права стають відносини власності?
7. Які існують форми прояву соціальної ефективності права? Як вони визначаються?
8. Які можливі соціальні втрати внаслідок дії окремих норм права? Наведіть приклади.
9. У чому виявляються первинні й вторинні соціальні наслідки дії права?
10. У чому полягає системний характер оцінки соціальної ефективності права?

Інформаційні джерела: 1-5, 9-11, 14, 15, 20, 22, 26.

Тема 6. Правосвідомість

Семінарське заняття № 3

Питання для обговорення

1. Вивчення в соціології правової свідомості.
2. Особливості реалізації правової свідомості.
3. Соціальні фактори, які впливають на формування правової свідомості особистості та групи.

4. Правосвідомість як об'єкт соціологічного дослідження.
5. Методика дослідження правосвідомості, її оцінка та вимір.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Яке місце посідає правова свідомість у структурі правової культури?
2. Які існують соціологічні методи вивчення правової свідомості?
3. Які функції здійснює суспільна свідомість?
4. Що являє собою правосвідомість як компонент системи суспільної свідомості?
5. Дайте визначення основних категорій правосвідомості: образ права, престиж права, знання права.
6. З яких форм складається соціальна структура правосвідомості?
7. У чому виявляється соціологічний аспект дослідження правосвідомості?

Інформаційні джерела: 1-5, 9-11, 13, 14, 17, 20, 26.

Тема 7. Правова культура та правова поведінка

Семінарське заняття № 4

Питання для обговорення

1. Поняття і структура правової культури.
2. Особливості правової культури суспільства та особи.
3. Правова поведінка: особливості вивчення в соціології.
4. Соціологічний аналіз громадянського суспільства у контексті формування правової культури та правової поведінки.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Назвіть основні методологічні підходи до аналізу поняття правової культури ?
2. Якою є структура правової культури?
3. У чому полягає правова культура суспільства та особи?
4. Які шляхи формування правової культури?
5. Розмежуйте повсякденну, професійну та теоретичну правову культуру.
6. У чому виявляються особливості правової поведінки?
7. У чому полягає сутність соціальної природи правомірної та протиправної поведінки? Яке їх значення для розвитку суспільства?
8. Які соціальні ознаки правової поведінки?
9. У чому полягає соціальна природа правопорушень?
10. Розмежуйте поняття «зловживання правом» та «об'єктивно протиправна поведінка».

Інформаційні джерела: 1-5, 9-11, 14, 26.

Модуль 2. Соціологія юридичної діяльності

Тема 10. Судова соціологія

Семінарське заняття № 5

Питання для обговорення

1. Соціальна природа правосуддя та його цілі.
2. Судовий процес як соціальна взаємодія.
3. Соціологічна експертиза і соціологічне тлумачення закону.
4. Соціальні аспекти судових помилок.
5. Соціологічні аспекти вивчення ефективності правосуддя.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Визначте основні напрями соціології судової діяльності.
2. У чому полягає соціологічне тлумачення закону?
3. Що таке соціологічна експертиза?
4. Визначте рівні вивчення ефективності правосуддя.

5. У чому полягає соціальна природа правосуддя?
6. Якими є функції соціального контролю?
7. Які соціальні чинники судових помилок.
8. У чому полягає соціальне планування та наукова організація роботи судді?
9. Які соціальні проблеми судової реформи в сучасній Україні?

Інформаційні джерела: 1-5, 9-11, 14, 26.

Тема 11. Соціологія правового конфлікту

Семінарське заняття № 6

Питання для обговорення

1. Поняття «соціальний конфлікт» та «юридичний конфлікт».
2. Внутрішня структура юридичного конфлікту.
3. Типологія конфліктів.
4. Кримінальний конфлікт.
5. Завершення конфлікту.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. У чому полягає сутність та природа правового конфлікту?
2. Що собою являють предмет та об'єкт правового конфлікту?
3. Якими є склад та елементи правового конфлікту?
4. Зробіть класифікацію соціально-правових конфліктів.
5. Якими є об'єктивні та суб'єктивні чинники конфліктів?
6. Охарактеризуйте соціальні ролі учасників конфлікту.
7. Якими є моделі стилю поведінки людей в конфліктних ситуаціях?
8. Які стадії юридичного конфлікту?
9. Які способи розв'язання та попередження конфліктів?
10. Які чинники сприяють розвитку конфлікту мирним шляхом?

Інформаційні джерела: 1-5, 9-11, 14, 16, 26, 29.

Тема 13. Конкретно-соціологічні дослідження в галузі права

Семінарське заняття № 7

Питання для обговорення

1. Методологічні засади соціолого-правових досліджень. Дослідження сутності зв'язків правової системи.
2. Характеристика методів вивчення суспільної думки.
3. Організація і структура соціолого-правових досліджень.
4. Метод експерименту в соціолого-правових дослідженнях.
5. Використання соціологічних досліджень у юридичній практиці.

Питання для самоконтролю знань студентів:

1. Визначте суть соціологічного дослідження.
2. Охарактеризуйте зміст програми соціологічного дослідження.
3. Проаналізуйте етапи соціологічного дослідження.
4. У чому полягає сутність вибіркового методу?
5. У чому полягає сутність методу спостереження?
6. Охарактеризуйте експериментальний метод.
7. У чому полягає метод аналізу документів?
8. Визначте поняття документа, дайте класифікацію документів.
9. У чому полягає метод опитування?
10. Які основні етапи аналізу соціологічних даних?

Інформаційні джерела: 1-5, 9-12, 23, 26.